

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ ДЕМЕНЧУК М.О.
«РОЛЬ ВЕРХОВНОГО СУДУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЄДНОСТІ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ»¹**

**Полянський Ю.Є., д.ю.н., професор,
заслужений юрист України, професор кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури
Національний університет «Одеська юридична академія»**

Монографія М.О. Деменчук є науковою працею, яку присвячено дослідженню організаційних та процесуальних аспектів забезпечення єдності судової практики в Україні як явища правової дійсності.

Наукова цінність монографії полягає в тому, що авторка чи не вперше у вітчизняній науці зробила спробу комплексного дослідження розробки теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо удосконалення діяльності Верховного Суду у механізмі забезпечення єдності судової практики в Україні.

У першому розділі монографії здійснено періодизацію етапів розвитку повноважень вищого органу судової влади у забезпеченні єдності судової практики на українських землях, охарактеризовано поняття «судова практика», досліджено класифікації видів судової практики, висловлено точку зору щодо прийнятності або неприйнятності її класифікацій з урахування діючої в Україні системи судоустрою, визначено ознаки єдності судової практики (узгодженість у застосуванні норм права судами при вирішенні судових справ; послідовність у застосуванні норм права; однаковість у вирішенні подібних судових справ; високий рівень довіри та поваги судів нижчої інстанції до судів вищої інстанції, особливо Верховного Суду тощо) та принципи її забезпечення Верховним Судом (серед яких, наприклад, верховенство права, законність, незалежність суду (суддів), оперативність, актуальність, інстанційність, узгодженість).

В умовах політичних, соціальних та економічних змін, що відбуваються в Україні, позитивним видається визначення факторів, які впливають на забезпечення єдності судової практики. Крім того, авторкою сформульовано функції забезпечення єдності судової практики, окреслено механізми забезпечення єдності судової практики Верховним Судом, що сприяло об'єктивності та всесторонності проведеного у роботі дослідження.

Корисними для систематизації та впорядкування можуть бути запропоновані класифікації правових позицій Верховного Суду в різних видах провадження.

Другий розділ роботи містить опрацювання досвіду зарубіжних країн із забезпечення єдності судової практики та аналіз рекомендацій інститутів світової та європейської співдружності щодо статусу Верховного Суду як органу, покликаного забезпечити єдність судової практики. Обраний напрям дослідження є актуальним у зв'язку з обранням керівництвом України курсу на євроінтеграцію, наближенням романо-германської та англо-саксонської правових сімей. Логічним видається виокремлення шляхів удосконалення механізмів із забезпечення єдності судової практики Верховним Судом, у тому числі, на підставі опрацьованого досвіду зарубіжних країн. Зазначимо, що авторкою запропоновані шляхи поділяються на дві групи: ті, що пов'язані з виправленням допущених помилок, та ті, що пов'язані із попередженням суддівських помилок.

Незважаючи на позитивне враження від роботи, деякі результати та отримані висновки є дискусійними, наприклад, щодо підходу до визначення поняття «судова практика», яка може розглядатися не лише як результат, як пропонує автор, а й юридична діяльність або у нерозривній єдності правової діяльності і сформованого на її основі результату. Проте дискусійність таких положень лише підкреслює актуальність проведеного дослідження в сучасних умовах.

Викладення матеріалу монографії характеризується логічністю та послідовністю, структура роботи в достатній мірі є оптимальною, а зміст монографії дозволяє дійти висновку про глибоку обізнаність автора з обраною теми дослідження.

Практичне значення результатів і висновків роботи полягає в тому, що вони можуть бути використані для вдосконалення та подальшого розвитку загальнотеоретичних досліджень проблем єдності судової практики та ролі Верховного Суду в її забезпеченні, вдосконалення чинних та видання нових нормативно-правових актів, у викладацькій діяльності.

¹ Деменчук М. О. Роль Верховного Суду у забезпеченні єдності судової практики : монографія / М. О. Деменчук. – Одеса : Фенікс, 2019. – 176 с.